

Akademikerne

Ved Trond Teisberg

Vår ref: AK

1. juli 2015

Høring - Forslag til krav om minste tilsetningstid (karensperiode) i stilling med lavere aldersgrense før pensjonsrett foreligger etter lov om Statens pensjonskasse.

Formålet med endringsforslaget er å tilpasse regelverket slik at pensjonsreglene ikke er den motiverende faktor til at personer skifter stilling i slutten av yrkeskarrieren for å fratre tidligere som følge av at den nye stillingen har en lavere aldersgrense (særaldersgrense). *Tekna støtter dette.*

Tekna kan ikke støtte at det gjøres endringer som kan medføre at tjenestemenn kan komme i en situasjon der de som på grunn av lavere aldersgrense har plikt til å fratre ikke samtidig får rett på pensjonsutbetaling på grunn av innført karensperiode. Det må være samsvar mellom tidspunkt for retten til uttak av pensjon og plikten til å fratre. Innføring av karensperiode må i så fall følges av rett til å stå i stilling til utløpet av karensperioden eller begrenses til frivillig fratreden før aldersgrensen (f.eks som følge av 85-årsregelen).

Tekna vil ikke støtte endringer utover dette uten at det inngår i en helhetlig gjennomgang av særaldersgrensene der også de arbeidsrettslige sidene ved dette inngår.

Teknas utgangspunkt

Tekna mener at den alminnelige aldersgrensen på 70 år bør oppheves, og at adgangen til å fastsette lavere aldersgrenser – enten i tariffavtaler eller gjennom arbeidsgivers ensidige beslutning – må fjernes. Dagens aldersgrenser er et hinder for arbeidstakere som ønsker å fortsette i jobb. Arbeids-markedet mangler personell innen flere grupper av arbeidstakere. Det er derfor også en klar samfunnsmessig gevinst i å beholde eldre med denne kompetansen lengst mulig i arbeidslivet.

Høringen knytter seg til stillinger som har lavere aldersgrense etter lov om aldersgrenser. Denne åpner for dette ved det kan fastsettes lavere aldersgrense enn 70 år når tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på tjenestemennene slik at de normalt ikke makter å skjøtte arbeidet

forsvarlig til fylte 70 år, eller når tjenesten stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, som normalt blir sterkere svekket før fylte 70 år enn det en forsvarlig utføring av tjenesten tilsier. Avvikende aldersgrenser på dette grunnlag er ikke i strid med Teknas syn.

Pensjonsrett vs plikt til å fratre

Arbeids- og sosialdepartementet avgrensner i høringsnotatet problemstillingen til å innføre en karenperiode i Lov om Statens pensjonskasse knyttet til retten til uttak av pensjon. Det foreslås ikke endringer i Lov om aldersgrenser. Dette vil medføre at det kan oppstå situasjoner der tjenestemenn kan komme i en situasjon der de på grunn av lavere aldersgrense har plikt til å fratre, men som ikke samtidig får rett på pensjonsutbetaling på grunn av innført karenperiode. Dette er problematisk og viser at det er vanskelig å ensidig vurdere pensjonsrettigheten uten å se dette i sammenheng med de arbeidsrettslige sider i Lov om aldersgrenser. Det er ikke tilstrekkelig at disse vil ha rett på oppsatt pensjonsrettighet fra 65 år. Overgang til stilling med lavere aldersgrense vil kunne skje på grunnlag av flere forhold, ikke kun der arbeidstaker motiveres av retten til å motta pensjon tidligere.

Selv om Tekna støtter formålet med endringsforslaget er det problematisk at dette foreslås innført uten at problemstillingen ses i sammenheng med øvrig lovverk. Dette taler for at denne problemstillingen bør inngå i en helhetlig gjennomgang av særaldersgrensene, spesielt for offentlig sektor. Dette er varslet over lengre tid uten at det har vært noe synlig aktivitet.

Det må være samsvar mellom tidspunkt for retten til uttak av pensjon og plikten til å fratre. Dette medfører at enten så må det, som i dag, være rett til å motta pensjon når plikten til å fratre inntreffer eller så må retten til å stå i stilling utvides til utløpet av en slik karenperiode. Dette åpner dog for at karenperiode kan innføres for fratredelse etter 85-årsregelen da fratredelse etter denne ikke er pliktig.

Skal det innføres en karenperiode i Lov om Statens pensjonskasse nå så må denne begrenses til frivillig fratreden, for eksempel etter 85-årsregelen, før aldersgrensen. Dette begrenser i seg selv karenperioden til maksimalt å strekke seg over tre år.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskaplig forening

Ivar Horneland Kristensen
generalsekretær